

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ukiumoortumik nalunaarutaat 2016

Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut, Naligiissitaanermut Inatsisinillu
Atuutsitsinnermut Naalakkersuisoqarfik UPA 2017

Imarisai

Kapitali 1

Aallaqqaasiut 3

Kapitali 2

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit immikkoortortaqarfik..... 6

Kapitali 3

Meeqqat inuusuttullu ulloq unnuarlu paaqqinniffinniittut..... 10

Inuit annertuumik innarluutillit ulloq unnuarlu paaqqinniffinniittut 13

Kapitali 4

Pissaanermik atuinernik kiisalu persuttaasimanernik soorasaarisimanernillu nalunaaru-
tiginninnerit 17

Kapitali 5

Kommunik suleqateqarneq 22

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit immikkoortortaqarfimmik suleqateqarneq 23

Allanik suleqateqarneq..... 24

Kapitali 6

Sulisorisat ilinniagaat piginnaasaallu..... 29

Immikkut unamminartut aamma sulisorisanut tunngasut..... 29

Kapitali 7

Danmarkimut inissiinerit 33

Kapitali 8

Eqikkaaneq..... 34

Ilangussat

Kapitali 1

Aallaqqaasiut

Meeqqanut inuusuttunullu ulloq unnuarlu paaqqinniffiit aamma inunnut annertuumik innarluutilinnut ulloq unnuarlu paaqqinniffiit kommuninit pigineqartut, imminut pigisut Namminersorlutillu Oqartussanit pigineqartut, meeqqanik inuusuttunillu ikiorsiisarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaat kiisalu annertuumik innarluutillit ikiorserneqartarnerat pillugu Inatsisartut peqqussutaat malillugit ukiut tamaasa Naalakkersuisunut nalunaaruteqartussaapput. Aammattaaq Naalakkersuisut Inatsisartunut ukiumoortumik nalunaaruteqartussaapput.

Inatsisartunut ukiumoortumik nalunaarummi pineqarput meeqqanut inuusuttunullu ulloq unnuarlu paaqqinniffiit aamma inunnut annertuumik innarluutilinnut ulloq unnuarlu paaqqinniffiit. Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit Naalakkersuisunut ukiumoortumik nalunaarutaanni, ulloq unnuarlu paaqqinniffiit perorsaanermik sulinerat pillugu paasissutissat, matumani aamma ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ataasiakkaat 2016-ip ingerlanerani unammilligassarisimasaat pillugit paasissutissat ukiumoortumik nalunaarummi ilanngunneqarput.

Nunatsinni ulloq unnuarlu paaqqinniffiit Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartut, imminut pigisut kommuninillu pigineqartut katillutik 27-upput:

Meeqqanut inuusuttunullu ulloq unnuarlu paaqqinniffiit Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartut

Meeqqat Angerlarsimaffiat, Ummannami, Sarliaq, Ilulissani, Qasapermiut, Sisimiuni, Meeqqat Illuat, Angerlarsimaffik Aja, Røde Kors Børnehjem, Nuummi, Inuusuttut Inaat, Qaqortumi, Prinsesse Margrethes Børnehjem, Tasiilami aamma Paaqqinniffik isuman-naallisagaq Isikkivik, Sisimiuni, kiisalu immikkoortortaq Angerlarsimaffik Pilutaq, Sisimiuni. Aamma ulloq unnuarlu paaqqinniffik alla, Kaassassuk Nuummi 2016-imi pilersinneqarpoq.

Inunnut annertuumik innarluutilinnut ulloq unnuarlu paaqqinniffiit Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartut

Meeqqat angerlarsimaffiat Ivaaraq, Qaqortumi, Angerlarsimaffik Palleg, Paamiuni, Sungiusarfik Aaqa, Nuummi, Najugaqarfik Elisibannuaq, Maniitsumi, Gertrud Rask Minde, Sisimiuni, Sungiusarfik Ikinngut, Ilulissani aamma Angerlarsimaffik Uulineq, Nuummi.

Taakku saniatigut Nasippi, Prinsesse Margrethes Børnehjemip Tasiilamiittup innarluutilinnut immikkoortortaa, Meeqqat Angerlarsimaffiata Uummannamiittup innaarluutilinnut immikkoortortaa aamma meeqqanut inuusuttunullu ulloq unnuarlu paaqqinniffiup Angerlarsimaffik Ajap Nuummiittup innarluutilinnut immikkoortortaa Holbøllsvejimiittoq.

Meeqqanut inuusuttunullu ulloq unnuarlu paaqqinniffiit imminut pigisut

Angerlarsimaffik Akilliit, Qaortumi, IMP Inuuneq - Meeraq pinngortitarlu, Nuummi, Mælkebøtti, Nuummi, Børnehjemmet Sikkerneq, Nuummi, Qaamasoq, Nuummi/Maniitsumi, Angerlarsimaffik PITU, Nuummi, Orpigaq, Kangerlussuarmi, Angerlarsimaffik Pakkutaq, Maniitsumi.

Meeqqanut inuusuttunullu ulloq unnuarlu paaqqinniffik kommunimit pigineqartuq

Tupaarnaq, Nuummi.

Naalakkersuisut ulloq unnuarlu paaqqinniffiup kommunimit pigineqartup Tupaarnap, Nuummiittup aamma ulloq unnuarlu paaqqinniffiit imminut pigisut Mælkebøttip, Nuummiittup aamma Angerlarsimaffik PITU – Nukaaraq, Tasiilamiittup 2016-imut ukiumoortumik nalunaarutaannik tigusaqanngillat. Aammattaaq ulloq unnuarlu paaqqinniffiup Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartup Kaassassuup, Nuummiittup 2016-imi pilerinneqartup 2016-imut ukiumoortumik nalunaarutaannik tigusaqartoqanngilaq. Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit allat tamarmik 2016-imut ukiumoortumik nalunaarutitik tunniuppaat.

Ukiumoortumik nalunaarut killiffinnik takussutissiivoq, suliaasaqarfiullu iluani ineriartorneq pillugu qanoq pisoqarumaarnissaanik kiisalu suliniutinik nutaanik ulloq unnuarlu paaqqinniffeqarnerup iluani aallartinneqarsimasunik pilersaaruserneqartunilluunniit assigiinngitsunik tikkuussilluni.

Meeqqanut inuusuttunullu aamma inunnut annertuumik innarluutilinnut ulloq unnuarlu paaqqinniffiit assigiinngitsuupput. Taakku pisariaqartitaat, unammilligassat, ajornartorsiutaat il.il. assigiinngitsuusinnaapput. Taamaakkaluartoq ukiumoortumik nalunaarutaasigut takuneqarsinnaavoq arlaqartutigit assigiissuteqartut.

Ukiuni kingullerni ajornartorsiutaagajuttut suli atuupput, soorlu sulisut taarseraannerujussuat ulluinnarni suliniarnermi unammillernartorujussuusartuq. Aammattaaq soorlu ilaatigit ineqartut pillugit kommunit iliuusissatut pilersaarutaasa amigaataanerat unammillernartortaartoq ulloq unnuarlu paaqqinniffiit oqaatigaat, kiisalu tikkuarneqarpoq na-

kuuserneq, kinguaassiuutitigut atorneerluineq sumiginnaanerlu ulloq unnuarlu paaqqin-
niffinnut inissiisarnermut pissutaasut sulii annersarigaat.

Kapitali 2

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit immikkoortortaqarfik

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit immikkoortortaqarfiup ingerlatsinermi ineriartortitsinermilu suliassat ulloq unnuarlu paaqqinniffiinnut tunngasut isumagisarai, kiisalu Naalakkersuisut Inatsisartullu suliassaqaqarfimmut tassunga tunngatillugu politikikkut aalajangigaasa piviusunngortinneqarnissaannut peqataalluni.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit immikkoortortaqarfik taamaalilluni ulloq unnuarlu paaqqinniffiinnut tunngatillugu suliniutinik nutaanik ineriartortitseqataallunilu pitsaassusissaannik qulakkeerinneqartaavoq.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit immikkoortortaqarfiup meeqqanut inuusuttunullu ulloq unnuarlu paaqqinniffiit aamma inunnut annertuumik innarluutilinnut ulloq unnuarlu paaqqinniffiit Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartut aquneqarnerat, ataqatigiisarneqarnerat ingerlanneqarnerallu isumagisaraa. Pisortassarsiortarneq ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit immikkoortortaqarfiup, ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ataasiakkaat suleqatigalugit isumagisagaanut ilaavoq.

Immikkoortortaqarfiup nakkutillineq isumagisariunnaarppaa, nakkutillisoqatigiinnik ilaatigut ulloq unnuarlu paaqqinniffinnik nakkutilliusussanik pilersitsisoqarnera pissutigalugu.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit immikkoortortaqarfiup sulisui siunnersortinik marlunnik ilaneqarsimapput, perorsaanerup ineriartortinneqarneranik sulinerup annertusaa-vigineqarnissaa siunertaralugu sulisussanik.

Aammattaaq ulloq unnuarlu paaqqinniffinnut Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartunut attaveqarneq nalinginnaasoq Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit immikkoortortaqarfiup isumagisaraa. Tamanna pisarpoq pilersaarutaareersumik pulaarnikkut/tikeraarnikkut oqarasuaatikkullu ataatsimeeqatigiinnikkut, kiisalu pisariaqarnera naapertorlugu attavigiittuarnikkut. Suliassanik pinartunik takkuttoqariataartillugu pisortaasut kiisalu sulisut isumaginninnikkut perorsaanikkullu ilitsersorneqarnissamik, oqaloqatiginnissuteqarnissamik, aqutissiuunneqarnissamik siunnersorneqarnissamillu neqeroorfigineqartarput. Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit immikkoortortaqarfik taamaalilluni malittarisassanik suliaqarnermi ikiuussinnaallunilu siuttuusarsinnaavoq; matumani ilanngullugit pisortanik ilitsersuineq, najukkami maleruagassat, sillimaniarnissamik pilersaarutit, sulisut sulinerminni quppersagaat kiisalu anguniagassat il.il.

Inatsisartut Ombudsmandiat ulloq unnuarlu paaqqinniffinnut qassissunnguanut 2016-imi misissuiartorsimavoq, misissuiartorsimanerillu taakku pillugit nalunaarusiorsimalluni. Aamma nakkutilliisoqatigiit ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ilaannut 2016-imi nakkutilliartorsimapput. Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit immikkoortortaqaqfiup nakkutilliartorsimanermik nalunaarusiat aammalu ombudsmandip nakkutilliisoqatigiillu oqaaseqaataat malitseqartittarpai.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit immikkoortortaqaqfiup internetikkut nittartagaq www.uupi.gl akisussaaffigaa. Tassaniipput ulloq unnuarlu paaqqinniffiit tamaasa pillugit paasissutissat tamarmik kiisalu pissaanermik atuisoqarsimaneranik, timikkut tarnikkullu nakuusertoqarsimaneranik sakkortuuliorqarsimaneranillu nalunaarutiginninnissamut immersugassat.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit immikkoortortaqaqfiup ulloq unnuarlu paaqqinniffiit imminut pigisut, kommuninit Namminersorlutillu Oqartussanit pigineqartut pissaanermik atuisoqarsimaneranik, nakuusertoqarsimaneranik, siorasaarisooqarsimaneranik sakkortuuliorqarsimaneranillu nalunaarutaat suliarisarpai kiisalu taakku pillugit immersugassat suliarisarlugit.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit immikkoortortaqaqfik nalunaarutiginninnermik tigu-saqaraangat suliaassap ilungersunassusia nalilerneqartarpoq, soorlu pissaanermik atuisimaneq pissusissamisoortuusimaneq inerteqqutaasimanersorluunniit nalilerneqartarluni, immaqalu ulloq unnuarlu paaqqinniffiup suleriaatsiminik pitsanngorsaanissaa qanoq pisinnaanersoq inassuteqaammik suliaqartoqarsinnaalluni, imaluunniit siunnersorneqarnissaq imaluunniit akkerliissuteqarnermi eqqissisaanissaq pisariaqarnersoq imaluunniit najukkami maleruagassiorqassanersoq.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit immikkoortortaqaqfiup suliaassaasa ilaattut taaneqarsinnaavoq pisortat Ilulissani 2016-imi isumasioqatigiissimanerat. Pisortat 2016-imi isumasioqatigiinneranni ilaatigut pineqarput pisortanut ilitsersuut nutaaq, nalunaaruteqartarnermi malittarisassat aammalu pisortat akisussaaffii nalinginnaasut. Pisortat isumasioqatigiittarneranni eqqartugassat ukiumiit ukiumut nalilersorneqartarput, apeqqutaasarporlu ulloq unnuarlu paaqqinniffinni unammillernartut ajornartorsiutillu suuneri.

Taakku saniatigut aammattaq ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit immikkoortortaqaqfiup suliaasaanut ilaapput paaqqinniffinnik imminut pigisunik immikkoortortanillu nutaanik pilersitsiniarluni qinnuteqaatit suliarinissaat.

Kiisalu taaneqassaaq Ataatsimut Utaqqisut Allattorsimaffiannik (DCV), meeqqat inuusuttullu aamma inuit annertuumik innarluutilit ulloq unnuarlu paaqqinniffimmut Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartumut inissinneqarnissaat kommuninit aalajangerneqarsimatillugu allattugaatigineqarnissaannik siunertaqarmik aqutsineq. Ulloq unnuarlu paaqqinniffik aalajangersimasooq inissiiffiusinnaanera siunertaralugu taanna aqutigalugu saaffigineqartarpoq. Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit imminut pigisut aamma kommuninit pigineqartut meeqqanik inuusuttunillu Ataatsimut Utaqqisut Allattorsimaffiat aqutigalugu inissiiviuneq ajorput, tassami kommuni nammineerluni kommunip ulloq unnuarlu paaqqinniffiutaanut inissiisarmat imaluunniit inissiinissaq siunertaralugu ulloq unnuarlu paaqqinniffimmut imminut pigisumut toqqaannartumik saaffiginnittarmat.

Isumaginninnermi Aqutsisoqarfimmik pilersitsineq

Namminersorlutik Oqartussat ulloq unnuarlu paaqqinniffit pillugit suliassa qarfiata aqutsisoqarfimmut inissinneqarnissaanik inassuteqartoqarnera Naalakkersuisut kommuninilu sisamaasuni borgmesterit malikkumallugu 2015-imi aalajangerput. Tassunga ilanngullugu inassutigineqarpoq ineriartortitsineq pillugu siunnersuisoqatigiinnik pilersitsisoqassasoq, Namminersorlutik Oqartussat aamma KANUKOKA/kommunit, ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit suliassa qarfiup iluani sulinerup ineriartortittuarneqarnissaa kiisalu ulloq unnuarlu paaqqinniffinni inissat neqeroorutigineqartut kommunini pisariaqartinneqartunut naleqqussagaanissaat peqatigiillutik nakkutigissallugu.

Inassuteqaammut tassunga atatillugu isumaginninnermik suliassa qarfik misissuiffigeqqissaarneqarpoq, misissueqqissaarnermillu tassannga inassuteqaatit tassaapput isumaginninnermi aqutsisoqarfimmik, ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit suliassa qarfiup saniatigut aammattaaq ingerlatsinermut tunngasunik tamanik suliaqartussamik pilersitsisoqassasoq, kiisalu nuna tamakkerlugu sullissisussamik, kommunit isumaginninnerup iluani sullissinnermi periutsinik ineriartortitsineranni, isumaginninnerup iluani neqeroorutininik ineriartortitsineranni, aqqissuussinernek ineriartortitsineranni aammalu suleriaatsini ikiorneqarnissaannik, isumaginninnerup iluani atuutilersitsisarnernik ilisimasanillu avitseqateqartarnissamik ikiuisinnaasumik pisariaqartitsisoqartoq.

Aqutsisoqarfiup taassuma siunnersuisoqatigeeqartussap piviusunngortikkiartuaarneqarnera 2016-imi ingerlanneqarpoq. 2017-imi Aningaasanut inatsit, kontumik pingaarnermik Isumaginninnermi Aqutsisoqarfimmik imaqartoq Inatsisartut 2016-imi ukiakkut ataatsimiinneranni akuersissutigineqarpoq.

Kapitali 3

Meeqqanut inuusuttunullu ulloq unnuarlu paaqqinniffiit

Ukiumoortumik nalunaarutit arlaqartut tikkuarpaat meeqqat inuusuttullu inissinneqarsimasut inissinneqannginnerminni assigiinngitsutigut sumiginnagaasarsimasut.

Meeqqat inuusuttullu inissinneqarsimasut ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmut inissinneqarnerminni amerlasuutigut innarlīgaarujussuareersimasarpāt artorsaaterpassuaqartarlutillu. Meeqqat inuusuttullu amerlanerpaartaat tassaapput ilaqutariinnit inooqatigiinnikkut ajornartorsiortuneersut, tassa imigassamik aalakoornartumik atuiffiusunit, ikia-roornartumik atornerluisuusunit, tarnikkut napparsimasoqarfiusunit, imminut toquttoqarneranik, toqutsisoqarneranik, nakuusertarnermik, timikkut, tarnikkut kinguaassiuutitigullu atornerlugaanermik, suliffissaaleqinermik aamma/imaluunniit aningaasaqarnikkut atugarliornermik nalaataqarsimasunit.

Piffissaq inissiiffiusoq allanngorartuuvoq, meeqqat ilaat sivikitsumik meeqqallu allat si-visuumik inissinneqarsimasarlutik.

Ilanngussaq 1-imi 2-milu takuneqarsinnaavoq meeqqat inuusuttullu qanoq amerlatigisut ulloq unnuarlu paaqqinniffinnut Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartunut imminullu pigisunut 2016-imi inissinneqarsimanersut.

Ilanngussaq 1-imi takuneqarsinnaavoq meeqqanut inuusuttunullu ulloq unnuarlu paaqqinniffinni Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartuni inissat 2016-imi katillutik 169-i-usut. Meeqqat inuusuttullu 2016-ip ingerlanerani inissinneqarsimasut 192,5-it missaanniipput, 2016-illu ingerlanerani meeqqat inuusuttullu 25-t angerlartinneqarsimallutik.

Ukiumikkut immikkoortitaarneri allanngorartuupput 0-imiit 18-inik ukiullit, 6-imiit 18-inik ukiullit, 14-imiit 20-nik ukiullit. Inissinneqarsimasut 18-inik 20-nilluunniit ukioqalereersimagaluartut inissiineq ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ilaanni sivitsorneqarsinnaavoq. Inuusuttut inissinneqarsimasut ilaasa 18-inik ukioqalereersimagaluarlutik ulloq unnuarlu paaqqinniffimmiiginnartarnerannut pissutaavoq, taakku katsorsorneqarnissamik suli piasariaqartitsinerat aamma ulloq unnuarlu paaqqinniffimmik qimatsinissaminnut piareersimanginnerat.

Ilanngussaq 2-mi takuneqarsinnaavoq meeqqanut inuusuttunullu ulloq unnuarlu paaqqinniffinni imminut pigisuni inissat 2016-imi 84-i-usut. Meeqqat inuusuttullu 2016-ip ingerlanerani inissinneqarsimasut 79-iupput, 2016-illu ingerlanerani meeqqat inuusut-

tullu 17-it angerlartinneqarsimallutik. Ukiummikkut immikkoortitaarneri allanngorartuupput 12-iniit 18-inut ukiullit, 3-niit 12-inut ukiullit, 3-niit 16-inut ukiullit.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ilaasa tikkuarpaat, meeqqat inuusuttullu ilaat ukiorpassuar-ni inissinneqarsimasuusut, ilaallu angajoqqaaminniinnaangitsaq, aammali siusinneru-sukkullu inissinneqarfigisimasaminnit sumiginnagaasimapput, taakkumi qanoq iliuse-qarsinnaasimangillat pisariaqartitaannillu ikiuisinnaasimanatik.

Inissinernut pissutaasut

Meeqqat ilaat annertuumik sumiginnagaasimapput, ilaallu kinguaassiuutitigut atonerlu-gaasarsimapput, tarnikkut timikkullu persuttagaasarsimallutik. Siusissukkut innarligaa-sarsimapput kingunerlutsitsillutillu, taamaammallu misigissutsikkut inuttullu unammiller-niagassaqaqartarlutik.

Pissusilersorneq

Meeqqat inuusuttullu ulloq unnuarlu paaqqinniffinnut inissinneqarsimasut ilisarnaatigi-sarpaat peroriartornerminni atugarliorsimanertik pissutigalugu ajornartorsiuteqarajun-nertik, ilaallu imminut paarisinnaangivissuusinnaallutik. Ilaasa nakuuserneq sioora-saarinerlu sakkugisarpaat, aamma ersiornerat, inunnut allanut tatiginninnginnerat, im-minut naleqartingitsorujussuunerat, imminnut ajoquserniartarnerat, imminut toqukku-suttarnerat malunnartorujussuusarpoq, aammalu inoqatiminnut atassuteqarniarneq ajornartorsiutigigajuttarlugu.

Meeqqat inuusuttullu ulloq unnuarlu paaqqinniffinniittut tamarmik inersimasunit sumi-ginnagaaneq inuunerminni aqqusaartarsimavaat, sulisullu meeqqanut inuusuttunul-luunniit ataasiakkaanut tatigeqatigiinnissamik sulissuteqarniartarnerat suliaavoq imaan-naangitsaq sivisuumillu anguniarneqartartoq.

Inissinerup kingorna piffissami siullermi kamaqarneq ajoqusiiniarlunilu pissusilersorneq killilersimaarniarlugu eqqissisimaartitsinissaq eqqumaffigineqartarpoq. Meeqqat / inuu-suttut inersimasunik tatiginnissinnaanerannik upperinnilersinniarlugit sivisuumik sulineq ingerlanneqartarpoq. Aatsaat tatiginnissuseqaleraangamik ineriartoqqinnissamut angu-niagaqarnissartik aammalu qanorpiaq katsorsarneqarnissartik pillugu suleqatiginnissin-naalersarput.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ilaasa meeqqat inissinneqarsimasut atuarfii suleqatigisar-paat, meeqqat inuusuttulluunniit ataasiakkaat ineriartornerat pillugu ilaatigut ataatsi-meeqatigisarlugit, ilaatigut meeqqap siunissamut pilersaarusiornissaa siunertarlugu.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ilaasa atuarfinni ilinniartitsisut, meeqqap/meeqqat ilinnia-gasserinerani/-ranni ikiuukkiartorlutik ulloq unnuarlu paaqqinniffinnukartartut suleqatigisarpaat.

Perorsaariaaseq

Sullitat ukiui, pisariaqartitaat inissinneqarnerannullu pissutaasut assigiinngitsuummata ulloq unnuarlu paaqqinniffiit perorsaanikkut katsorsaanikkullu sulinissamut periarfissaat assigiinngitsuupput.

Meeqqap inuusuttulluunniit sungiussiartuaarnerani ulloq unnuarlu paaqqinniffimmut atassuteqarlualemissaa qulakkeerniarneqartarpoq. Malinnaaffiginnillunilu paasiniaasooqartarpoq, kingusinnerusukkat katsorsaanermi tunngavisseeqataasussamik. Sungiussiartuaartitsineq qaammatinik 6-iniit 12-inut sivisussuseqarsinnaavoq.

Katsorsaaneq:

Ulloq unnuarlu paaqqinniffimmi sulisut meeraq inuusuttorluunniit pillugu, ilaqutaanut tunngasut pillugit qanorlu avatangiiseqarluni peroriartorsimanera pillugu ilisimasaqarlu-aleraangata, kiisalu katsorsarneqarnissamik pisariaqartitsineranik paasiniaareeraangata katsorsaaneq aallartinneqartarpoq. Ajornangikkaangat ilaqutaasut aamma ilaatittar-paat.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffinni ataasiakkaani katsorsaaneq assigiinngitsuuvoq, pineqartut ataasiakkaat pisariaqartitaat apeqqutaasarmat. Ilaatigut neqeroorutaasarput tarnikkut katsorsaalluni oqaloqateqartarnerit, naalungiarsuunermi nalaassimasat kingunerluutaannik katsorsaaneq; periusoq Aggression Replacement Training, tassaavoq kamassamik aqutsisinnaanermik aamma ileqqulersuutinik paasinnissinnaanermik sungiisarneq; ilitersuineq, KRAP, tassaasoq paasinnittumik, iluaqutaasussamik akuersaartumillu perorsaariaaseq, kiisalu Marte Meo, tassaasoq imminut naleqartinnermik, matu-mani aamma namminiussutsimik misiginnermik imminullu tatiginnermik, inuttut piginnaa-sanik, misigeqataasinnaanermik, eqqarsarluarsinnaanermik, inuummarissutsimik, oqaatsinik aamma eqqarsaqqaarani periataartarnermik aqutsisinnaanermik ikorfartuineq.

Meeqqat inuusuttullu sammisassaat:

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit arlaqartut pilersitsisinnaassuseq sulinerminni atugaraat, soorlu nipilersornerup, eqqumiitsuliornerup timersornerullu perorsaanermut tapertaliuneratigut. Eqqartussallugit ajornartitat eqqumiitsuliornikkut suliarineqarsinnaapput. Ta-

manna pineqartut ataasiakkaat annissinissaannut nutaanik allaasunillu periarfissiivoq, taamaalillunilu katsorsaanerup ilagisinnaallugu.

Pimoorussamik ulluinnarni sammisaqartitsinerup ilatinnera inunnut ataasiakkaanut ineriartuutaasinnaavoq, aammalu misigissutsinik kamassamillu aniatitsinermik kinguneqarsinnaalluni. Inissineqarsimasut ilaat nakuuserumatussuseqarput killileerpiarsinnaanatillu, imminut aammali allanut avatangiisiminnullu tamanut. Iluatsitsinermik misigisaqartitsinissaq pingaartuuvoq, siunissamat takorluuinissamik piumassuseqalersitsinisaq siunertaralugu.

Aamma ulloq unnuarlu paaqqinniffiit tikkuarpaat sammisassanik ingerlataqarsinnaanertik killeqarsinnaasartuq. Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit tikkuarpaat ingerlatanut assigiinngitsunut inissaqarnerunissamik pitsaanagerusunillu atortoqarnissamik pisariaqartitsillutik, soorluttaaq meeqqat nikilaarfissamik inissamillu ataatsimoorluni naapiffissamik, ilaatigut angajoqqaaminnik naapitsiffigisinnaasaminnik pisariaqartitsisut. Ilaatigut meeqqanut suliniutit, meeqqat ineriartuutigisinnaasaat aallartinneqarsimapput, soorlu sammisaqarfiit, nipilersorneq, erinarsuusiorneq aamma filmiliornerit il.il.

Inunnut annertuumik innarluutilinnut ulloq unnuarlu paaqqinniffiit

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ataasiakkaat inunnik timikkut tarnikkullu annertuumik innarluutilinnik assigiinngitsunik sullitaqartarput.

Inuit annertuumik innarluutillit tamarmik ukioq tamaat inissinneqarsimasuunngillat. Ilaalli ukiorpassuarni inissinneqarsimasuupput.

Ilangussaq 3-mi takuneqarsinnaavoq inuit annertuumik innarluutillit qanoq amerlatigisut ulloq unnuarlu paaqqinniffinnut Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartunut 2016-imi inissinneqarsimanersut.

Ilangussaq 3-mi takuneqarsinnaavoq inunnut annertuumik innarluutilinnut ulloq unnuarlu paaqqinniffinni inissat 2016-imi katillutik 126-usut. Inuit annertuumik innarluutillit 2016-ip ingerlanerani inissinneqarsimasut 87-iupput, 2016-illu ingerlanerani inuit annertuumik innarluutillit 15-it angerlartinneqarsimallutik.

Ukiumikkut immikkoortitaarneri allangorartuupput 6-iniit 18-inik ukiulinnut, 12-iniit qummut ukiulinnut, 18-iniit qummut ukiulinnut. Ineqartut assigiinngiaartullutillu innarluutaat assigiinngitsuupput. Tamarmik sorpiamik nappaateqarnerat paasineqarsimangi-laq aammalu namminerisamik angerlarsimaffimmi najugaqarsinnaannginnerat aamma-

lu ulloq unnuarlu kaajallallugu ikiugassaanerat eqqarsaatigalugu paasiniaaffigineqarsimanatik.

Inissinermut pissutaasut

Inuit annertuumik innarluutillit ilaat ukiorpassuarni inissinneqarsimasuupput; allat piffisami sivikitsumi inissinneqarsimasuupput, soorlu 2016-ip ingerlanerani. Inuit pineqartut meeraapput, inuusuttuullutik inersimasuullutillu kiisalu utoqqaanerullutik.

Inuit annertuumik innarluutillit ilaasa innarluutertik inunnguuserisarpaat, ilaat periarsinnaanermikkut akornutillit ilaallu tarnimikkut timimikkulluunniit innarluutillit. Meeqqat ilaat inunngortarput, soorlu autissemik nappaateqarlutik, ADHD-rlutik, allat tarnimikkut innarluuteqarlutik imaluunniit naartuunerminni anaanamik imigassamik aalakoornartumik atornerluinerata kingunerisaanik ajoquseresimallutik (føtalt alkohol syndrom). Sullitassat taakku marloriaammillusoq eqqugaagajupput, meeqqammi inuusuttullu taakku siusissukkulli ajoqusigaasarput, tassa peroriartornerminni atugarisatik pissutigalugit aammalu innarluutiminnit sunnigaanerminnik.

Inissinneqarsimasut ilaasa nappaataat soorlu tassaapput qaratsakkut innarluut Williams syndrom, Downs syndrom, ataavartumik nanertisimaneq (kronisk depressivitet), noqartarnej, ineriartornikkut ajoquteqarnej imaluunniit inissinneqarsimasoq tarnikkut ajoquteqarujussuarsinnaavoq (svært mentalt retarderet) imaluunniit naamaartarnej alaluunniit pissutigalugit tarnikkut annertuumik innarluuteqarluni.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ilaasa ukiumoortumik nalunaarumminni allaaseraat, inissinneqarsimasut innarluutaat pingaarnej tassaasoq sumiginnagaanermiit pisoq, tassa naartuunerminni anaanamik imigassamik aalakoornartumik atornerluinerata kingunerisaanik ajoquserneqarsimanerminnik, aammalu ukiuni inuuffigisani siullerni sumiginnagaarujussuarnerup kingunerisaanik qaratsakkut ajoquteqarnej. Imaappoq ersinngitsumik innarluuteqarput. Aamma angajoqqaat meeqqamik innarluutaannik akuerinnikkumanginnerat ajornartorsiutaavoq.

Meeqqat inuusuttullu tarnimikkut annertuumik innarluutillit paasinnissinnaanerata kigaatsuusinnaavoq, eqqaamaniarnerat ajoquteqarsinnaalluni aammalu ulluinnarni suliassanik ileqqussanillu suunngitsunnguugalanilluunniit iliorsinnaanermikkut ajornartorsiuteqartarlutik, soorlu imminnut eqqiluisaartinnissaat eqqarsaatigalugu.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ilaasa atuariit suleqatigisarpaat, meeqqanik annertuumik innarluutilinnik atuariartuussinerminnut aallernerminnullu atatillugu attaveqarfigisarneri-

sigut. Ilaatigut ilinniagassatut pilersaarutit meeqqallu annertuumik innarluutillip atuarfimmi pisariaqartitai ineriartorneralu pillugit killiffiit ataatsimiissutigineqartarlutik.

Perorsaariaaseq

Ulloq unnuarlu paaqqinniffimmiinnerup siunertaa pingaarneq tassaavoq inuit ataasiakkaat pisariaqartitaat pisinnaasaallu aallaavigalugit sapinngisamik nalinginnaanerpaamik inuuneqartinnissaat.

Najugaqartut pissusilersornermikkut, ineriartornermi killiffimmikkut, soqutigisamikkut silatussutsimikkut kiisalu innarluutimikkut assigiinngitsuupput. Perorsaariaatsit suliniutillu najugaqartunut ataasiakkaanut sammitaapput.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit amerlasuut ukiumoortumik nalunaarumminni allaaseraat perorsaariaaseq akuarsaartoq sulinerminni atoritsik; soorlu tassaasinnaavoq najugaqartoq inunnut allanut saaffiginninnissamut ilinniartinniarlugu killiliisinnaanermillu ilinniartinniarlugu katsorsaanikkut, najugaqartoq tamat akornanniitsilluni imminut aqussinnaalerniassammat, kiisalu kajumissaarilluni katsorsaaneq ulluinnarni inuunerup isumaqarneranik pisissaaffeqarnermillu ilinniartitsiffiusoq.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ilaasa ukiumoortumik nalunaarumminni allaaseraat inissanik amerlanernik pisariaqartitsillutik immikkoortortanillu minnerusunik pilersitsisinnaarusullutik, sullitassammi assigiinngiaartorujussuummata meeqqallu assigiinngitsunik pisariaqartitaqarlutik, assigiimmilli atugassaqartitaallutik katsorsarneqartussaallutik. Ilutigitilluguttaaq ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ilaasa sullitassaasa assigiiaarnerulernissaat kissaataavoq, ineqartut imminut naleqqunnerunissaat siunertarlugu.

Sammissassat:

Najugaqartut pillorissaasortik ilagalugu sikkilersinnaallutillu timigissariatortarsinnaapput nalugiarlutilluunniit; ilaat timikkut tarnikkullu sungiusarnissamik sungiusaqqinneqarnissamillu pisariaqartitsisarput. Ilaat ukiukkut sisorartarput snescooterertarlutilluunniit.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ilaat meeqqanut innarluutilinnut pinnguartarfinnik sisoortarfilinnik, issakatsiaartarfilinnik sioqqanilluunniit pinnguarfilinnik peqarput.

Sammissasaqartitsisoqarsimasoq, soorlu aallaaniarnerit, aavarnerit, aalisariarnerit, pisat panertillugit, pujoorlugit, pilialarugit kiisalu pisat nerisassiaralugit.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ilaat ininik sammisaqartitsiviuteqarput, soorlu nuersaalluni, ammerilluni, tunissutissaliorluni, qiortaalluni nipititerillunilu il.il. suliffiusartunik.

Angalaarnerit pilersitsisinnaassuserlu atorlugu sammisat assigiinngitsut inunnut ataasi-

akkaanut ineriartuutaasarpur. Tamanna iluatsitaqarnermik misigisitsisarpog innuttaasunullu ataasiakkaanut kajumilersitsisarluni.

Kapitali 4

Pissaanermik atuinernik kiisalu persuttaasimanernik soorasaarisimanernillu nalunaarutiginninnerit

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit sulisutik pissaanermik atuisimappata tamanna, tamatumungalu pissutaasoq kiisalu ulloq unnuarlu paaqqinniffimmi pisimasut persuttaanermik soorasaarinermillu ilaqartut Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit immikkoortortaqarfimmut nalunaarutigissavaat. Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit immikkoortortaqarfiup nalunaarutiginninneq tunngavigalugu nalilissavaa pissaanermik atuisimaneq inatsisit malillugit malinnagilluunniit pisimanersoq, tamannalu tunngavigalugu ulloq unnuarlu paaqqinniffiit oqaloqatigalugit iliuuseqassalluni. Periuseq taanna inissinneqarsimasunik aamma ulloq unnuarlu paaqqinniffiit sulisuinik illersuiniarneruvoq.

Sulisut ineqartumut timikkut /tarnikkut passaanermik atuisimatillugit, soorlu aalajangerlugu tigumminninnikkut, angajoqqaaminik takunninnissaanik itigartitsinikkut, imaluunniit pigisaanik, aamma imigassamik aalakoornartumik, hashimik, tupanik il.il. arsaarinninnikkut, nalunaaruteqartoqartassaaq.

Persuttaasimanernik soorasaarisimanernillu nalunaaruteqarnerit sulisunut timikkut/tarnikkut persuttaasimanertut soorasaarisimanertullu nalunaarneqassapput, soorlu qitse-raasimaneq, unataaniarnerit/isimmittaaniarnerit/kiiseriarnerit imaluunniit soorasaarinerit, soorlu pinngitsaaliilluni atoqateqarnissamik il.il.

Pisut ilungersunartut tamarmik nalunaarutigineqartassapput, soorlu kinguaassiuutitigut atornerluinerit/sakkortuumik kannguttaatsuliornerit kiisalu imminut toqoriaraluarnerit aamma imminut toqunnerit il.il.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit 2016-imi nalunaarutiginninneri tamarmiusut, paaqqinniffiit suuneri malillugit agguataakkat

Meeqqanut inuusuttunullu ulloq unnuarlu paaqqinniffiit Namminersorlutik	142
Qartussanit pigineqartut	
Meeqqanut inuusuttunullu ulloq unnuarlu paaqqinniffiit imminut pigisut	50
Inunnut annertuumik innarluutilinnut ulloq unnuarlu paaqqinniffiit	301
Ulloq unnuarlu paaqqinniffik kommunimit pigineqartoq	3
Katillugit	496

Nassuiaat: Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ilaat Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit immikkoortortaarfimmut nalunaaruteqarsimangillat. Tamaammat kisitsisit ikinaagaasinnaapput.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit nalunaarutiginninneri tabelini ataani takuneqarsinnaapput. Nalunaarutiginninnerit pissutaasut malillugit agguataagaapput, aamma paaqqinniffinnut assigiinngitsunut tamanut tabeleggarpooq. Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pissaanermik atu-isimanagerit pisulluunniit allat pillugit tamarmik nalunaaruteqarsimangillat; tamanna nalunaarutigisassaqaarsimanginnermik pissuteqarsinnaavoq, imaluunniit pissaanermik atu-isimanagerup nalunaarutigineqartussaamera eqqumaffigineqanngitsoorsimasinnaavoq.

Tabel 1, Meeqqanut inuusuttunullu ulloq unnuarlu paaqqinniffiit Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartut 2016-imi nalunaarutiginninneri, saaffiginninnermut pissutaasut malillugit agguataakkat.

Saaffiginninnermut pissutaasut	2016-imi nalunaarutiginninnerit
Pissaanermik atuinerit	61
Sulisunik persuttaanerit sioorasaarinerillu	42
Pisut ilungersunartut	39
Katillugit	142

Nassuiaat: Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ilaat Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit immikkoortortaarfimmut nalunaaruteqarsimangillat. Tamaammat kisitsisit ikinaagaasinnaapput.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffinnit Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartunit ulloq unnuarlu paaqqinniffiit marluk Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit immikkoortortaarfimmut nalunaaruteqarsimangillat.

Tabel 2, Meeqqanut inuusuttunullu ulloq unnuarlu paaqqinniffiit imminut pigisut 2016-imi nalunaarutiginninneri, saaffiginninnermut pissutaasut malillugit agguataakkat.

Saaffiginninnermut pissutaasut	2016-imi nalunaarutiginninnerit
Pissaanermik atuinerit	29
Sulisunik persuttaanerit sioorasaarinerillu	6
Pisut ilungersunartut	15
Katillugit	50

Nassuiaat: Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ilaat Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit immikkoortortaarfimmut nalunaaruteqarsimangillat. Tamaammat kisitsisit ikinaagaasinnaapput.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffinnit imminut pigisunit ulloq unnuarlu paaqqinniffiit marluk Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit immikkoortortaarfimmut nalunaaruteqarsimangillat.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiup kommunimit pigineqartup ataasituaasup Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit immikkoortortaqaqfimmumt nalunaarutiginnissimanerisa amerlassusii tallimanit ikinnerupput.

Meeqqanut inuusuttunullu ulloq unnuarlu paaqqinniffiit misilittagaraat piffissami sivirusnerusumi inissinneqarsimasut ulloq unnuarlu paaqqinniffinni toqqissisimanerusartut, piffissanili meeqqanik inuusuttunillu nutaanik inissiisoqarsimatillugu ineqartut akornanni isumaqatigiinnginnerit nakuuserniarnerillu pisinnaasartut.

Inissinneqarsimasut ilaat inissiivinnut assigiinngitsunut 5-7-inut siusinnerusukkut inissinneqarsimasuupput, taakkulu ilaat qunusaarisinnaallutillu nakuuserniarsinnaapput. Meeqqat inuusuttullu inissiivinnut allanut nuunneqaraangamik eqqissisimajunnaarlutillu tunngavissaasualersarput. Inersimasunik najorteqarlutik eqqissisimasumik, toqqissisimanartumik aaqqissuussaasumillu inuuneqarnissartik pisariaqartittarpaat.

Meeqqap inuusuttulluunniit inersimasut tatiginngikkaangagit sakkortuunik pisoqarsinnaasarpoq. Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ilaata tikkuarppaa, meeraq inuusuttorluunniit angajoqqaaminit nakuuserfigineqarsimaguni kinguaassiuutitigulluunniit atornerlugaasimaguni, imaluunniit sumiginnagaarujussuarsimaguni peroriartornerminillu kingunerlutsitsisimaguni sakkortuumik pissusilersorsinnaasartoq, ilaatigut nakuuserniarnikkut.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ilaasa ukiumoortumik nalunaarumminni allaaseraat, najugaqartut ilaasa nammineq angerlarsimaffimminni najugaqannginnertik puullaqqissutigisaraat taamaammallu nakuuserniartartut. Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ilaat ineqartut sioorasaarisarnerannik nakuusernarnerannillu annertuumik nalaataqarneq ajorput. Nakuuserneq sakkortuumillu pissusilersortarneq pinaveersimatinniarneqartarpoq meeqqat inuusuttullu sapinngisamik ilagiuarnerisigut, ulluinnarnilu sammisassanik soqutiginarturnik/ineriartuutaasunik suliaqartinnerisigut.

Meeqqat inuusuttulluunniit eqqissivilliornialersillugit imaluunniit eqqissisimaarnissamik inersimasunullu qaninnissamik pisariaqartitsilersillugit suliaassanik najugarlu qimallugu sammisassanik pinaveersaataasunik/ineriartuutaasunik suliaqartinniarneqartarput. Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit angalaarnermik aallaarsimaarnermillu aaqqissuussisarput. Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ilaat ilaatigut meeqqanut suliniutinik, meeqqat ineriartuutigisinnaasaannik aallartitsisimapput, soorlu nipilersornermik suliniutit, erinarsuusiornerit pillugit sammisaqarfissat aamma filmiliornerit il.il.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ilaanni sulisuusut ilaat nakuuserniarneq pinaveersaartinniarlugu tarnikkut nappaatilinnik paasinnissinnaanissaq pillugu, annilaangasarneq takorruisarnerlu pillugit pikkorissartinneqarsimapput. Ilaasa naalungiarsuunermi nalaassimasat kingunerluutaannik katsorsaariaaseq, meeqqaanik nalaataqarnerlussimasunik katsorsaanerminni atortarpaat. Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ilaasa meeraq inuusuttorluunniit tarnip pissusiinik ilisimasalimmut innersuuttarpaat. Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit allat pisartut tamakku pillugit, nakuusertoqartillugulu qanoq allatut iliuuseqarsinnaaneq pillugu sulisuminnik ataatsimiisitsisarput. Sakkortuumik pissusissaanngitsumillu pissusilersortoqarnerani qanoq iliortarnissaq ilinniartitsissutigineqartarpoq.

Tabel 3, Inunnut annertuumik innarluutilinnut ulloq unnuarlu paaqqinniffiit 2016-imi nalunaarutiginninneri, saaffiginninnermut pissutaasut malillugit agguataakat.

Saaffiginninnermut pissutaasut	2016-imi nalunaarutiginninnerit
Pissaanermik atuinert	85
Sulisunik persuttaanerit soorasaarinerillu	160
Pisut ilungersunartut	56
Katillugit	301

Inunnut annertuumik innarluutilinnut ulloq unnuarlu paaqqinniffiit arfineq-marluusut tamarmik Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit immikkoortortaqaarfimmut nalunaarutiginnissimapput.

Inunnut annertuumik innarluutilinnut ulloq unnuarlu paaqqinniffiit nalaattarpaat, persuttaaneq pilersinnaasoq sulisut najugaqartunik paasinninngikkaangata, soorlu napparsimagaangata annerisaqaraangataluunniit, oqaatsit atorlugit paasisitsisinnaanngikkaangata, imaluunniit assersuutigalugu autistit qanoq periaaseqarnerat sulisut nalugaa-ngassuk. Najugaqartut sapileraangamik pakatsigaangamilluunniit annersitsinialersarput, pingaartumik sulisunut nutaanut tarnimut peqqinnissamulluunniit tunngasunik naammattumik sulii ilisimasaqanngitsunut.

Najugaqartut ilaat ikittunnguit inuit allat akornanniitsillutik avatangiisiminnut sakkortoorujussuarmik imminullu ajoquserniarnermik pissusilersortarput. Sulisut najugaqartoq nakorsaasersinnaavaat, tamanna nakorsamit akuerisaappat. Nakorsaasiineq sakkortuumik pissusilersornissamik millisitsinissamik siunertaqarpoq. Najugaqartut puullaqileraangamik eqqissisimasumik pissusilersorniartarnissaat sulisunit ilinniartitsissutiginnerneqartarpoq.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ilaat tarnikkut nappaatilinnik paasinnissinnaanissamik, akerleriissuteqarnermi periusissat pillugit pikkorissarsimapput. Sulisut ilaat najugaqartut nappaataat, suullu tarnikkut nappaateqarnermut takussutissaaneri aamma inunnik tarnikkut nappaatilinnik attaveqarsinnaaneq pillugit pikkorissarsimapput. Sakkortuumik pissusilersornissaq najugaqartut isumakuluutaasa, pinaveersaartitsinermik pilersaarutit, annilaangasarnerup, takorruuisarnerup qanorlu inuuneqarnissaq pillugu maleruagassat immersugassanut nalunaarsornerisigut pinaveersimatinneqartarpoq. Sulisut sakkortuumik pissusilersunnginnissaq aammalu pissaanermik atuinikinnerunissaq taamaaliornikkut anguniartarpaat.

Kapitali 5

Suleqateqarneq

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit kommuninik, Naalakkersuisoqarfimmik/Namminersorlutik Oqartussanik aamma soorlu atuarfimmik, sunngiffimmi ornittakkamik, politiinik, peqqis-saavimmik aamma angajoqqaanik il.il. suleqateqartarput. Suleqatigiittarput inissiisoqas-satillugu, angerlartitsisoqassatillugu, iliuusissanik pilersaarusiortoqartillugu, katsorsaa-nissamik pilersaarusiortoqartillugu, suleqatigiissitsisoqassatillugu il.il.

Kommuninik suleqateqarneq

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit kommuninik, meeqqanik inuusuttunillu kiisalu inunnik an-nertuumik innarluutilinnik inissiinissamik aalajangiisartuusunik suleqateqartarput.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ukiumoortumik nalunaarutaanni allaqqavoq ulloq unnuarlu paaqqinniffiit, inissiinissat iliuusissatullu pilersaarutit pillugit kommuninik suleqateqarne-rat nalinginnaasumik pitsaasuusq.

Aamma ulloq unnuarlu paaqqinniffiit kommunini suliassanik suliaqartartunik attaveqar-niarneq ilaanneeriarluni ajornakusoortuusartoq oqaatigaat, aammalu suliassat suliari-neqarnerat amerlasuutigut sivisusinnaasarpq. Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit akuttun-ngitsumik nalaattarpaat iliuusissatut pilersaarut inissiisoqartillugu ilaatinneqartangit-soq. Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit kommunini suliassanik suliaqartartut attaviginiarsari-sarpaat; tamanna ilaannikkut iluatsittarpoq, ilaannikkulli iluatsissanani.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit suliassanillu suliaqartartut attaveqatigiinnerat sulisut taar-seraannerannit sunnerneqartarpoq.

Iliuusissanik pilersaarutitut tunngatillugu ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ilaannut pitsaasu-mik ineriartortoqarpoq. Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ilaat isumaginnittoqarfimmi sulisunit pulaarneqarsimapput, meeqqat inuusuttullu inissinneqarsimasut pillugit iliuusissatut pi-lersaarutit tamarmik suliarineqarsimallutik. Kommunini suliassanik suliaqartartut ilaan-neeriarluni ukiumoortumik ataatsimeeqatigineqartarput, meeqqat inuusuttulluunniit ataasiakkaat oqaloqatigiissutigineqartarlutik. Suliassanittaaq suliaqartartut meeqqat qa-qutiguinnaq takusakkamik, immaqalu ilisarimarpianggisamik qanimut naapinnissaan-nut periarfissaqartarput.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit meeqqanik, inuusuttunik kiisalu inunnik annertuumik innar-luutilinnik katsorsaanissamik pilersaarutit sularisarpaat.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit perorsaanermi suleriaaseq periaaserlu inuit annertuumik innarluutillit pisariaqartitaannut ineriartornikkullu killiffiannut naapertuussagaq atorpaat. Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ilaanni sulisuusut sulisut ataatsimeeqatigiinneranni, inuit annertuumik innarluutillit nutaamik najugaqartuutigineqalersut inuunerisa oqaluttuas-sartaannik, peroriartornerminni atugarisimasaannik ajornartorsiutaannillu saqqummiivigineqartarput. Tamanna aamma kommunip inissiisup iliuusissatut pilersaarussiaa aal-laavigalugit sulisut inissinneqartumut pineqartumut immikkut ittumik katsorsaanissamik pilersaarusiortarput, aammalu najugaqartumik katsorsaanissamut perorsaanermi suleriaaseq periaaserlu sorliit atussallugit naleqqunnerpaajussanersut oqaluuserineqartar-poq. Inissinneqarsimasup ineriartornera katsorsaanissamillu pilersaarummik nalilleeq-qinneq sulisut ataatsimeeqatigiinneranni ingerlaavartumik eqqartorneqartarput.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ilaasa nalaattarpaat, attaveqarfiit ataatsimeeqatigiinnis-saannut qaaqqusigaangamik kommuni peqataasartooq, kisiannili attaveqarfiit ataatsi-meeqatigiinneranni suleqatigiinnerunissaq amigaataasoq. Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit allat kommuninik suleqateqarluarput, angajoqqaanik najuisarnerit aalajangersimasut eqqartorneqartarlutik nalilersorneqartarlutillu, tassa meeqqat angajoqqaavisalu attave-qatigiilluarnissaat siunertaralugu.

Inuusuttut ulloq unnuarlu paaqqinniffimmi ukiorpassuarni inissinneqarsimasut attave-qarfigisagaat tassaapput ulloq unnuarlu paaqqinniffimmiittut. Inissinneqarfigisimasa-minnut attaveqarnerugajupput, imaanngitsoq ilaqtaminnut. Ulloq unnuarlu paaqqinnif-fiit ilaasa inuusuttut ulloq unnuarlu paaqqinniffiup avataaniittunik attaveqarfeqalernis-saannik ikiortarpaat, inuusuttut inuunerminni ingerlaqqinnissaanni taakku ikiofartueqa-taasinnaammata, assersuutigalugu inuusuttut ilinniagaqalernissamut suliffimmilluunniit misiliinissamut piareersarneqartarput.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit nalaattarpaat kommunit iliuusissanik pilersaaruteqaratik, aammalu sivikitsuinnarmik piffissaliillutik najugaqartunik angerlartitsisarnerat, aammalu tamatuma meeqqamut pitsaanerpaasussaq meeqqallu pisariaqartitai eqqarsaatiginagit pisarnera ukiumoortumik nalunaarutit ilaanni allaqqavoq.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit immikkoortortamik suleqateqarneq

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit immikkoortorta-qarfik inissinernut, angerlartitsinernut, oqaloqatigiissitsinernut, pisortat isumasioqatigiinneri-nut il.il. atatillugu suleqatigisarpaat.

Ataatsimut Utaqqisut Allattorsimaffiata (DCV – Den Centrale Venteliste) atugaanera suli unammillernartortaqarpoq. Ilaatigut kommuni Ataatsimut Utaqqisut Allattorsimaffiat aqputigalugu inissiinissamik qinnuteqaraangat inuk inissinneqartussaq pillugu paasisutissat amigaaateqarajuttarput. Ataatsimut Utaqqisut Allattorsimaffiannit suliassaq ulloq unnuarlu paaqqinniffimmut inissiisinnaaneq pillugu nassiunneqartarpoq, aamma ulloq unnuarlu paaqqinniffiup ilaanneeriarluni suliassaq Ataatsimut Utaqqisut Allattorsimaffiannut nassiuttarppaa, paasisutissanillu utaqqeqqittariaqartarlutik.

Ataatsimut Utaqqisut Allattorsimaffiata (DCV – Den Centrale Venteliste) atugaanera pitsanngorsarniarlugu, paasisutissat pisariaqartut, soorlu kommunip ulloq unnuarlu paaqqinniffimmut inissiinissamik akuersissutaata, iliuusissatut pilersaarutip il.il. isumanarneqareertarnissaat Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit immikkoortortaqarfiup kommunit peqatigalugit sulissutigaa.

Innuttaasumik ulloq unnuarlu paaqqinniffimmut inissiiniarneq imaannaangitsuusinnaavoq, pingaartumik ulloq unnuarlu paaqqinniffimmit isumaqartoqarpat innuttaasoq ulloq unnuarlu paaqqinniffiup sullinniagaanut imaluunniit ulloq unnuarlu paaqqinniffiup perorsaanermik neqeroorutaanut tulluutinngitsoq.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit assigiinngitsorujussuupput, sulinerminnilu assigiinngitsunik aallaaveqarlutillu tunngaveqarlutik, soorlu sulisussarsiniartarnermut tunngatillugu aamma ulloq unnuarlu paaqqinniffimik ingerlatsiniarnermi unammillernartut, tassa perorsaariaaseq katsorsaariaaserlu taamatullu aamma allaffissorneq eqqarsaatigalugit.

Naalakkersuisoqarfik ukiumut ataatsiarluni pisortanik isumasioqatigiissitsisarpoq.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pikkorissarnernik, ulluinnarni sulinerminnut unammilligasaminnullu naleqquttunik amerlanernik neqerooruteqartoqarnissaanik kissaateqarput.

Allanik suleqateqarneq, soorlu atuarfimmik, atuareernermi ornittakkamik, politiinik, peqqissaavimmik, angajoqqaanik il.il.

Meeqqanut inuusuttunullu aamma inunnut annertuumik innarluutilinnut ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ukiumoortumik nalunaarumminni oqaatigaat allanik, soorlu susassaqartunik angajoqqaanillu suleqateqartarneq assigiinngittarpoq. Suleqatigiilluarnernut aamalu suleqatigiinniarnernut unammillernartunut assersuutissaqarpoq.

Atuarfik

Meeqqat nukarliit børnehavemiittut atualerngaartussallu atualinnginnerminni inunnik,

ulloq unnuarlu paaqqinniffiup atavaaniittunik sungiussiniarnissaat pingaartuuvoq. Meeqqat atualeraangata meeqqap malinnaaffiginissaa ulloq unnuarlu paaqqinniffiup ilinniartitsisullu suleqatigiissutigisarpaat, soorlu ajornartorsiorpat imaluunniit atuarfik arlaannik aaqqissuussaqartillugu.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit atuarfinnik suleqateqarnerat nalinginnaasumik pitsaasuuvoq, soorlu sumiiffimmi suleqatigiinnermut ataatsimiititaliami peqataanermikkut, tassani ilaatigut sinniisuutitaqarlutik ulloq unnuarlu paaqqinniffik, atuarfik, politiit, peqqissaavik isumaginnittoqarfillu. Ataatsimiinnerni meeqqat ataasiakkaat pillugit killiffiit siunissamullu pilersaarutit eqqartorneqartarput. Meeqqat angajoqqaavisa ilaat angajoqqaat atuarfimmi ataatsimiisneqarneranni peqataasarput, aamma angajoqqaat aaqqissuussani allani atuarfimmillu ataatsimeeqateqarneranni akuutinneqartarput.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ilaat ilinniartitsisunik, sap.ak. marloriarluni pingasoriarluni luunniit ulloq unnuarlu paaqqinniffimmut ornigulluni ilinniagasserinermi ikiuukkiaartortartunik suleqateqarput.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ilaasa ukiumoortumik nalunaarumminni uparuarpaat, atuarfimmik suleqateqarniarneq ilaatigut ajornakusoortartoq, ilinniartitsisut meeqqanik ilaatitsinissaq akuutitsinissarlu ajornakusoortittarmassuk, tassa atuarfiit meeqqat ilinniartinneqarnissaannut atortussanik ilinniartitsisinnaasunillu naammattunik peqartanngimmata.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit allat Qeqqata Akademiet/Majoriaq suleqatiginiarsimagaluarpaat, inuusuttut soorlu nunaqarfimmi najugaqaraangata naammattunik neqeroorfigineqarsinnaasanninnerat pissutigalugu.

Inunnut annertuumik innarluutilinnut ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ilaasa ukiumoortumik nalunaarumminni uparuarpaat ilinniartitsisut ilaasa meeqqanik aqussinnaanngisaminnik angerlartitsisarnerat ajornartorsiuutigisarsimallugu, aammalu ilinniartitsisut innarluutilit pillugit naammattumik ilisimasaqanngikkaangamik meeqqat annertuumik innarluutilit qanoq pissusilersorfigissallugit ajornartorsiuutigisaraat. Taamaattumik ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ilaasa siunnersuutigaat pikkorissaqatigiittarnissat qaninnerusumillu suleqatigiittarnissaq atuarfiit peqatigalugit sulissutigineqassasut.

Atuareernermi ornittagaq

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ilaasa nalaattarpaat, meeqqat nerisassanik sapigaqarnerat atuareernermi ornittakkat kiisalu meeqqeriviit meeraaqqeriviillu ataqqissallugu ajorna-

kusoortittaraat, taamaalillutillu meeqqat sapikkaminnik nerigaangamik iluaalliulersartut. Aamma ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ilutigitillugu uparuarpaat, ulluunerani paaqqinnittarfiit tamarmik meeqqanik atugarliortunik sullissineq pillugu ilisimasaqarnerullutillu ilikka-gaqarnerusimasariaqaraluartut. Taassuma saniatigut ulluunerani paaqqinnittarfinnik as-sigiinngitsunik allatigut suleqateqarluarput.

Inuusuttut atuareernermi ornittakkat ammanerini taakkunaniittarput. Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ilaasa suleqatigiilluarnerup attatiinnarneqarnissaa siunertaralugu inuusuttut ornittagaanni pisortat ataatsimeeqatigisarpaat. Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit allat sumiiffimmi innutaasunik suleqateqartarput, ilaatigut illoqarfimmiunut tamanut timersortar-fimmi aaqqissuussatigut, soorlu kulturimut allanulluunniit tunngasutigut.

Politiit

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit politiinik suleqateqarnerat nalinginnaasumik pitsaasuvoq; kisianni ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ilaasa oqaatigaat politiinik suleqateqarneq atuutin-gitsoq. Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit allat politiinut saaffiginnikkaangamik akuersaarne-qartarput. Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ilaat politiinut isumaqatigiissuteqarput, suleqatig-iinneq pillugu ataatsimeeqatigiittarlutik ukiumut sisamariarlutik taakkulu saniatigut pisa-riaqarfiini. Allat pinaveersaartitsineq pillugu suleqatiginnipput aammalu pinerlunnerit, naamaarniarnerit avatangiisinullu sakkortuumik pissusilersornerit kinguneqartinneqar-neri pillugit ilisimateqatigiittarlutik.

Peqqissaavik

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ilaasa peqqissaavimmik suleqateqarnerat pitsaasuvoq, ilaannullu ingerlalluuartanngilaq, illoqarfisami peqqinnissaqarfimmi sulisut taarseraan-nerannik amigaataanerannilluunniit pissuteqartumik.

Inunnut annertuumik innarluutilinnut ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ilaasa suleqatigiilluar-neqartoq erseqqissaatigaat, peqqissaavinni sulisut najugaqartut nakorsaataat pillugit aammalu ulloq unnuarlu paaqqinniffimmi toqqissisimanersut oqaloqatigisarlugit. Aam-ma Dr. Ingridip Napparsimmavissuani A1-imi inissanik amigaateqartoqartarnerata ajor-nartorsiutaasarnera oqaatigineqarpoq, tassami A1 ulikkaarsimatillugu najugaqartut ilaannik ulloq unnuarlu paaqqinniffimmut angerlartitsisoqartarsimavoq, tamannalu na-leqquttuusimannngilaq.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit allat peqqinnissaqarfimmik suleqateqarnerup ajornaku-soortarnera misigisarpaat, peqqinnissaqarfimmimi sulisut inunnik annertuumik innarluuti-

linnik tamatigut paasinnittanngimmata, assersuutigalugu inummik annertuumik innarluutilimmik oqaloqatiginninniarneq ajornartorsiutaasinnaasarpoq.

Angajoqqaat

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ilaasa inissiinerup nalaani ukiup siulliup ingerlanerani angajoqqaat ulloq unnuarlu paaqqinniffimmut tikeraarsinnaanissaat/pulaarsinnaanissaat aaqqissuunniartarpaat, qitornamik sumi najugaqarnera takusinnaaniassammassuk, aammalu angajoqqaat meeraq pillugu suleqatigineqartarput.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit oqaatigaat angajoqqaanik suleqateqarneq pingaartuusooq, paasissagaallu angerlarsimaffimmik suleqateqarneq pitsaasuugaangat meeqqat ulluinnarni inuunerat aamma pitsaanerusartooq.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit allat oqarasuaatikku oqaloqatigiittarnissat pillugit angajoqqaatut oqartussaassuseqartunut tamanut aalajangersimasumik isumaqatigiissuteqarput.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit allat suleqateqarnerat qanigisaasut pisariaqartitaat, kisaataat piginnaasaallu aallaavigalugit pisarpoq. Ulloq unnuarlu paaqqinniffimmut aamma ilaqutariit angerlarsimaffiannut pulaartarnissaq pillugu isumaqatigiissuteqartoqartarpoq, isumaqatigiissutillu suliassanik suliartartut peqatigalugit sularineqartarput. Meeqqat tamarmik pulaartarnissaq pillugu isumaqatigiissusiorfigineqanngillat, aamma meeqqat ilaasa angajoqqaavi imigassamik aalakoornartumik assorujussuaq atornerluisuupput allatulluunniit tatigineqarsinnaasuunatik. Aamma isumaqatigiissutit ilaanneeriarlutik eqquutsikkuminaassinnaasarput, tassa meeqqat aamma angajoqqaat tungaannit.

Angajoqqaanik suleqateqarniarneq allatigut ajornakusoortuugaangat ajornarluinnaraangalluunniit ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ilaqutariinni inoqutaasunik qanigisaasunilluunniit allanik, meeqqat inuusuttulluunniit atassuteqarfigilluugaannik attaveqarfiginninniarput.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ukiuni kingulliinerusuni nalaattarpaat meeqqat arlaqartut angajoqqaavi Danmarkimut nuussimasut tamatigullu aalajangersimasumik najugaqartanngitsut, taamaammallu attaviginiartarnerat ajornakusoortartoq.

Inunnut annertuumik innarluutilinnut ulloq unnuarlu paaqqinniffiit misigisarpaat, imminut ungasinnerujussuaq angajoqqaanik suleqateqarniarnermi aporfiusartooq, tamannalu angajoqqaat meeqqallu ukiumut ataasiaannarlutik takusarsinnaanerannik pissuteqar-

toq. Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ilaasa oqaatigaat meeqqat angajoqqaavisalu immi-
nut takusarnissaat suliaqartartunit salliutinneqartanngitsaq malugisimallugu.
Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit allat nuannersunik nuanniitsunillu misigisaqartarput, ulloq
unnuarlu paaqqinniffiit ilaasa misigisarpaat angajoqqaat meeqqaminnik tikilluaqqusillu-
artartut misigisassaannillu nuannersunik aqqissuussisartut, aammali angajoqqaar-
poq meeqqaminnut piffissaqassallutik nukissaqanngitsunik.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ilaat inissianik marlussunnik, ulloq unnuarlu paaqqinniffim-
mut atasumik peqarnissartik siunertaralugu aningaasanik qinnuteqarsimapput, anga-
joqqaat ilaqutaasulluunniit piffissani sivilunerusuni taakkunani najugaqarsinnaanias-
sammata, taamaalillutik meeqqat angajoqqaamillu qanimut ataqtigiinnertik attatiinnas-
sammassuk, ilutigisaanillu angajoqqaat perorsaaqataanissaminnut nukissaqarlutillu su-
miiffissaqassammata.

Kapitali 6

Sulisorisat ilinniagaat piginnaasaallu

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ataasiakkaat assigiinngitsunik sulisoqarput: pisortat, immikkoortortani pisortat, perorsaasut, inunnik isumaginninnermi siunnersortit, inunnik isumaginninnermi ikiortit, ikiortit, taartaasartut kiisalu allaffissornermik suliallit.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffinni sulisorineqarput sulisut ilinniagaqarsimasut (amerlanertigut inunnik isumaginninnermut peqqinnissaqarfimmullu tunngasunik ilinniagaqarsimasut) aamma sulisut ilinniagaqarsimangitsut.

Sulisut ilaat aalajangersimasumik atorfeqarput ulloq unnuarlu paaqqinniffimmi ukiorpassuarni sulisimallutik, ilaat ullup ilaannaani sulisuupput imaluunniit utaqqiisaagallartumik sulisuullutik.

Ilanngussaq 4-mi allaqqavog perorsaasut ulloq naallugu atorfillit 2016-imi 92-iusut, tassaasut pisortatut, immikkoortortami pisortatut imaluunniit isumaginninnermi perorsaasutut atorfillit. Ullup ilaannaa sulisut 127,5-iupput aamma paarlatsit, isumaginninnermi ikiortit perorsaasullu katillutik 312-it 2016-ip ingerlanerani suliunnaarsimapput. Suliunnaarsimasut amerlanersaat tassaapput paarlatsit ikorfartortilluunniit.

Ilanngussaq 5-imi allaqqavog perorsaasut ulloq naallugu atorfillit 30-usut, tassaasut pisortatut, immikkoortortami pisortatut imaluunniit isumaginninnermi perorsaasutut atorfillit. Paarlatsit, ilinniartut ikorfartortilluunniit ulloq naallugu atorfillit 31-upput. Ullup ilaannaa atorfillit 14-iupput, tassaasut paarlatsit, ilinniartut ikorfartortilluunniit. Tabelimissaaq allaqqavog paarlatsit, ikiortit isumaginninnermilu ikiortit 16-it 2016-ip ingerlanerani suliunnaarsimasut.

Ilanngussaq 6-imi allaqqavog perorsaasut ulloq naallugu atorfillit 2016-imi 62-iusut, tassaasut pisortatut, immikkoortortami pisortatut imaluunniit isumaginninnermi perorsaasutut atorfillit. Ikiortit allaffimmiullu ulloq naallugu atorfillit 48-pput. Ullup ilaannaa sulisut 81-iupput, tassaasut paarlatsit, ilinniartut ikorfartortillu. Tabelimissaaq allaqqavog paarlatsit ikiortilluunniit imaluunniit isumaginninnermi ikiortit katillugit 90-it 2016-ip ingerlanerani suliunnaarsimasut.

Sulisoqarnermut tunngatillugu immikkut unamminartut

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit tamarmik suliainnut tunniusimalluartunik sulisoqarput, meeqqanik inuusuttunillu isumagineqarnikkut ajornartorsiortunik aamma meeqqanik

inuusuttunillu annertuumik innarluutilinnik sapinngisamik pitsaanerpaamik ikiuerusulutik sulilluartunik.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit tikkuarpaat sulisut suliamik ilisimasaqartut pisariaqartinneqartut kiisalu sulisut meeqqanik inuusuttunillu atugarliortunik aamma inunnik annertuumik innarluutilinnik sullissisut ilinniagaat qaffassarneqartariaqartoq. Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit, najugaqartut ilaasa sakkortuumik naatsorsuutaanngitsumillu pissusilersorsinnaasernerat ilanneeriarlutik nalaattarpaat. Tamanna pisortat sulinerannut taamatullu aamma ulloq unnuarlu paaqqinniffimmi sulinermut tamarmut sunneerujussuarinnaavoq.

Tamatuma arlalitsigut kingunerisarsimavaa atorfiit ilinniagalinnik inuttaligassaagaluit sulisunik ilinniagaqarnikkut piginnaasassanik naammassinninngitsunik inuttalerneqartarsimanagerat. Sulisussat suliassanik ulluinnarni naammassineqartussanik isumaginnittussat perorsaanermik sulinermut piukkunnaatillit amigaataasernerat ajornartorsiutaavoq.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ukiumoortumik nalunaarutaanni allaqqavoq, inuit annertuumik innarluutilit inissinneqarsimasut amerlanersaat siunnerfeqarluartumik arlaatigut suliniuteqarfigineqarnissaat pisariaqartartoq, tamannalu ulloq unnuarlu paaqqinniffinnut ataasiakkaanut sulisuinullu nammakkersuutaasartoq.

Atorfiit perorsaasunik ilinniarsimasunik inuttaqartussat perorsaasumik inuttaqanngitsut allatut ilinniagalinnik, ilinniagaqanngitsunik paarlatsinilluunniit inuttalerneqartarput.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ilutigitillugu tikkuarpaat sulisussanik pilersuitsitsilernissaq ajornakusoortuusartoq, tassa akissarsiat sulisunut piumasaqaatigineqartunut sanilliullugit appasissuummata.

Sulisut suleqatiminnik napparsimasoqartillugu taartaallutik sulisariaqartillugit, tamanna immikkut qaavatigut tatisimannilersarpoq. Ulloq unnuarlu paaqqinniffinni amerlanerni taartinik annerusumik annikinnerusumilluunniit atuisoqartarpoq, kisianni taartip suliasanik akisussaaffinnillu annertunerusunik isumaginnilernissaa annikitsuinnarmik taamaallaat naatsorsuutigineqarsinnaavoq.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ukiumoortumik nalunaarutaanni allaqqavoq taartini atorfinitsitsarneq aaqqiissutaasinnaangitsoq, imaassinnaavormi taakku ulloq naallugu suliffissamik, ulloq unnuarlu paaqqinniffiit neqeroortutiginnaanngisaannik ujarlersut.

Sulisut taarseraattorujussuupput, taamaammallu suliasap naammattumik kivinneqar-nissaa ajornakusoornerulersarpoq.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ukiumoortumik nalunaarutaanni allaqqavoq, ulloq unnuarlu paaqqinniffinni sulisut pikkorissarsimasut allatulluunniit piginnaanngorsarneqarnermi peqataasimasut:

- SPS-ip sulisunik ilinniagaqanngitsunik pikkorissaaneri, sulisut ilinniagaqanngit-sut ulloq unnuarlu paaqqinniffinni sulinermik ilinniartitaanerat, naalungiarsuuner-mi nalaassimasat kingunerluutaannik katsorsaanermik ilinniartitsineq, ilitersui-neq, isumaginninnermi perorsaasutut diplomuddannelse, meeqqat imigassamik aalakoornartumik ajoqusigaasimasut pillugit pikkorissarneq, malussarsinnaaneq aalariaaserlu, isumaginninnermi siunnersortinngorniarluni ilinniagaq, ilinniaga-qanngitsut isumaginninnermi ikiortinngorniarnermik ilinniartinneqarnerat, yoga-mik pikkorissarneq, kingunerluutinik/PTSD-mik katsorsaanermut pikkorissarne-rit.
- Periuseq Marte Meo tassaavoq imminut naleqartinnermik, matumani aamma namminiussutsimik misiginermik imminullu tatiginermik, kiisalu inuttut piginnaa-sanik, misigeqataasinnaanermik, eqqarsarluarsinnaanermik, inuummarissutsi-mik, oqaatsinik aamma eqqarsaqqaarani periartaartarnermik aqutsisinnaanermik ikorfartuineq.
- Isumaqatigiinngissutinik qaangiiniarneq pillugu, sumiginnaaneq pillugu aamma meeqqat nappaataat aallaavigalugit misigissusiinik paasiniaalluni pikkorissarne-rit.
- Innarluuteqarneq atoqatigiinnerlu pillugit pikkorissarneq, najugaqartut nappaa-taat pillugit tarnip pissusiinik pikkorissarneq, tarnikkut malunniutit aamma inun-nik tarnikkut nappaatilinnik attaveqarneq, kiisalu autisme pillugu atuagarsorluni ilinniartitsineq, ilitersuisutut pikkorissarneq, innarluutillit timersuutaat, atornerlu-inermik pinaveersaartitsineq il.il.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit sulisuisa ilaat pikkorissarnerni piginnaanngorsaanerniluun-niit, ulloq unnuarlu paaqqinniffinni sulisunik amigaateqarneq pissutigalugu peqataasi-mannngillat.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit allat sulisumik ilinniagaqanngitsut kiisalu sulisut allanik ilin-
niagallit, soorlu sanasut, ruujorilerisut, allaffimmiut, biiliniq iluarsaasartut, igaffimmiut
politiilluunniit, piginnaanngorsarneqarnissaat pingaartippaat.

Kapitali 7

Innuttaasut Danmarkimi inissinneqarsimasut

Innuttaasut annertuumik innarluutillit katillugit 132-t 2016-imi Danmarkimi inissinneqarsimasuupput, tassa piffissami inissinneqarfigisaanni Nunatsinni allanik periarfissaqarsimannginneq pissutigalugu. Innuttaasut Danmarkimi inissinneqarsimasut amerlanerpaartaat ukiorpassuarni, aammalu inuunermik annersaanni tassaniissimapput.

Innuttaasut taakku najugaqatigiiffittut neqeroorutini assigiinngitsuni pisariaqartitaminnik neqerooruteqartuni inissinneqarsimapput.

Danmarkimut inissiinernut atatillugu allaffissorneq naalakkersuisoqarfiup Kalaallit Nuunaata Sinniisoqarfiani immikkoortortaanit 1. oktober 2016 tikillugu isumagineqarpoq.

Allaffissorneq taanna 1. oktober 2016-imiit naalakkersuisoqarfiup tiguaa.

Allaffissornermik tigusinermi siunertaapput Danmarkimi inissiisarnernik pinaveersaartisinissap eqqumaffigineqarnerulernissaa, ilaatigut Nunatsinni neqeroorutaasinnaasut innuttaasut annertuumik innarluutillit pisariaqartitaannik neqerooruteqartut annertusaavigineqarnerisigut, kiisalu Nunatsinni neqeroorutinik, innuttaasut annertuumik innarluutillit Danmarkimi inissinneqarsimasut Nunatsinnut angerlarsinnaanissaat periarfissinniarlugu annertusaanissap pimoorunneqarnissaa.

Naalakkersuisoqarfiup 2016-imi samminerusimavai innuttaasut Danmarkimi inissinneqarsimasut pillugit allaffissornerup naalakkersuisoqarfimmi piareersarnissaa, kiisalu innuttaasut inissinneqarsimasut nunatsinni angerlarsimaffittut kommuniinik kiisalu danskit kommuniinik inissiiffigineqarsimasunik qanimut suleqateqarnissamik qulakkeerinissaq.

Kapitali 8

Eqikkaaneq

Ukiumoortumik nalunaarutini arlalinni tikkuarneqarpoq meeqqat inuusuttullu ulloq unnuarlu paaqqinniffinnut inissinneqartartut ajoqusigaasimanagerat, meeqqanut inuusuttunullu siusinnerusukkut inissinneqartarsimasunut naleqqiulluni annertunerusartoq. Meeqqat inuusuttullu inissinneqarsimasut persuttagaasarsimapput imaluunniit kinguaassiuutitigut atonerlugaasarsimallutik, amerlanertigullu ima kingusitsigisumik inissiisoqartarluni, allaat meeqqat inuusuttullu inissinneqartut ulloq unnuarlu paaqqinniffimmut pigaangamik sulii ajoqusersimanagerusarlutik atugarliornerusarlutilluunniit.

Sulisut taarseraattorujussuusarput aammalu perorsaasutigit isumalluutit suliatiqullu piginnaasat amigaataagajuttarlutik, taamaammallu kingusissukkut inissiinerup malitsigisaanik immikkut ittumik katsorsarneqarnissamik annertunerusumik pisariaqartit-sineq naammassiuminaassinnaasarpoq.

Meeqqanut inuusuttunullu suliniuteqarnissap annertusineqarnissaa siusinnerunissaalu ulloq unnuarlu paaqqinniffinnit ugartorneqarpoq, tamannami meeqqanik inuusuttunillu ikiuinissamik katsorsaanissamillu periarfissanik annertusisitsissammat.

Taakku saniatigit inunnut annertuumik innarluutilinnut suliniutit ilungersuunneqarnerunissaat pisariaqartinneqarpoq, assersuutigalugu neqeroorutinik suliniutinillu amerlanerusunik siunnerfeqarnerusunillu pilersitsinnissaq eqqarsaatigalugu.

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit unammilligassarpassuaqarput assigiinngitsunik pissuteqartumik iliuuseqarfigiuminaatsitaminnik. Ulloq unnuarlu paaqqinniffinni ataasiakkaani aamma ulloq unnuarlu paaqqinniffeqarnerup iluani unammilligassat ataatsimoortillugit makkuusut taagorneqarsinnaapput:

- Meeqqanut inuusuttunullu aamma inunnut annertuumik innarluutilinnut iliuusis-sanik pilersaarutit pigineqassasut
- Meeqqanik inuusuttunillu aamma inunnik annertuumik innarluutilinnik katsorsaanissamik pilersaarutit suliarineqassasut
- Ulloq unnuarlu paaqqinniffinni sulisussanik ilinniarsimasunik pissarsiniarnissaq
- Ilinniarsimasunut ilinniagaqanngitsunullu akissarsiatigit atugassarititaasut
- Angajoqqaanik, politiinik, peqqinnissaqarfimmik, atuarfimmik, kommunimik, naalakkersuisoqarfimmillu suleqateqarneq

- Atortut illuutillu pitsaanagerusut, matumani aamma suliniutinut sammisassanullu atugassat
- Sulisut ilinniartinnerisigut, ilinniarteqqinnerisigut allatulluunniit piginnaasaannik ineriartortitsinikkut piginnaangorsaaneq.

Danmarkimi inissinneqarsimasunut atatillugu allaffissornerup naalakkersuisoqarfimmit tiguneqarnera ilaatigut Nunatsinni neqeroorutit, innuttaasut annertuumik innarluutillit Danmarkimi inissinneqarsimasut pisariaqartitaannut naapertuuttunngorlugit annertusaavigineqarnissaasa pimoorunneqarnerunissaannik kiisalu Danmarkimi inissiisarnerup pinaveersaartinneqarnissaata eqqumaffigineqarnissaanik pissuteqarpoq.

ILANNGUSSAT

Ilanngussaq 1, Meeqqat inuusuttullu ulloq unnuarlu paaqqinniffinnut Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartunut 2016-imi inissinneqarsimasut amerlassusii

Ilanngussaq 2, Meeqqat inuusuttullu ulloq unnuarlu paaqqinniffinnut imminut pigisunut 2016-imi inissinneqarsimasut amerlassusii

Ilanngussaq 3, Inuit annertuumik innarluutillit 2016-imi inissaasa aamma inissinneqarsimasut amerlassusii

Ilanngussaq 4, Meeqqanut inuusuttunullu ulloq unnuarlu paaqqinniffinni Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartuni 10-ni sulisut. 2016-imi sulisut assigiinngitsut sulisullu taarsaannerat.

Ilanngussaq 5, Meeqqanut inuusuttunullu ulloq unnuarlu paaqqinniffinni imminut pigisuni 7-ini sulisut. 2016-imi sulisut assigiinngitsut sulisullu taarsaannerat.

Ilanngussaq 6, Inunnut annertuumik innarluutilinnut ulloq unnuarlu paaqqinniffinni sulisut. 2016-imi sulisut assigiinngitsut sulisullu taarsaannerat.

Ilanngussaq 1

Ilanngussaq 1, Meeqqat inuusuttullu ulloq unnuarlu paaqqinniffinnut Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartunut 2016-imi inissinneqarsimasut amerlassusii

Meeqqanut inuusuttunulu ulloq unnuarlu paaqqinniffiit Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartut	2016-imi inissatut naatsorsuusat	2016-ip ingerlanerani inissinneqarsimasut katillugit	2016-ip ingerlanerani angerlartinneqarsimasut	Illoqarfik
1. Meeqqat angerlarsimaffiat <i>Meeqqat inuusuttullu (0-18 ukiullit, sivitsuisoqarsinnaalluni).</i> Uummannaq- Innarluutinnut immikkoortortaq <i>Meeqqat inuusuttullu (15-18 ukiullit, sivitsuisoqarsinnaalluni).</i>	21	31	5-init ikinnerit	Uummannaq
2. Sarliaq <i>Meeqqat inuusuttullu. (6-18 ukiullit)</i>	20	20	0	Ilulissat
3. Qasapermiut <i>Inuusuttut (15-18 ukiullit, sivitsuisoqarsinnaalluni)</i>	7	5-init ikinnerit	5-init ikinnerit	Sisimiut
4. Meeqqat Illuat <i>Meeqqat inuusuttullu (4-14 ukiullit, sivitsuisoqarsinnaalluni).</i>	18	18	5-init ikinnerit	Nuuk
5. Angerlarsimaffik Aja <i>Inuusuttut (14-20 ukiullit).</i> Holbølsvej innarluutinnut immikkoortortaq Ajamut atasoq <i>Inersimasut (18 ukiulinniit qummut).</i>	11	11,5	5-init ikinnerit	Nuuk
6.	30	40	7	Nuuk

Røde Kors Børnehjem

Meeqqat inuusuttullu

(2-18 ukiullit,

sivitsuisoqarsinnaalluni).

7.	19	31	6	Qaqortoq
----	----	----	---	----------

Inuusuttut Inaat

(0-18 ukiullit kiisalu ilaquttat/anaanat)

8.	18	20	5-init ikinnerit	Tasiilaq
----	----	----	------------------	----------

Prinsesse Margrethes

Børnehjem

Meeqqat inuusuttullu.

0-18 ukiullit,

sivitsuisoqarsinnaalluni)

Prinsesse Margrethes	6	6	5-init ikinnerit	
----------------------	---	---	------------------	--

Børnehjem- Nasippi

innarluutilinnut immikkoortortaq

Inersimasut

(18 ukiulinniit qummut).

9.	8		5-init ikinnerit	Sisimiut
----	---	--	------------------	----------

Angerlarsimaffik Isikkivik

Meeqqat inuusuttullu – immikkoortortaq matoqqasoq 1 ammasorlu 1.

(12-18 ukiullit, sivitsuisoqarsinnaalluni).

Immikkoortortami matoqqasumi 5-init ikinnerit

Immikkoortortami aammasumi 5-init ikinnerit

10.	5	5	5-init ikinnerit	Sisimiut
-----	---	---	------------------	----------

Angerlarsimaffik Pilutaq

Inuusuttut

(14-18 ukiullit,

sivitsuisoqarsinnaalluni).

11.	x	x	x	Nuuk
-----	---	---	---	------

Kaassassuk, Nuuk

Nukappiaqqat.

(14-18 ukiullit, sivitsuisoqarsinnaalluni).

Katillugit	169	192,5	26	
-------------------	------------	--------------	-----------	--

Nassuiaat: Ulloq unnuarlu paaqqinniffik Kaassassuk 2016-ip ingerlanerani pilersinneqarpoq. Allassimappat 5-init ikinnerit, tamanna inuit ilisarineqarsinnaannginnissaannik pissuteqarpoq.

Ilanngussaq 2

Ilanngussaq 2, Meeqqat inuusuttullu ulloq unnuarlu paaqqinniffinnut imminut pigisunut 2016-imi inissinneqarsimasut amerlassusii

Meeqqanut inuusuttunullu ulloq unnuarlu paaqqinniffiit imminut pigisut	2016-imi inissatut naatsorsuussat	2016-ip ingerlanerani inissinneqarsimasut katillugit	2016-ip ingerlanerani angerlartinneqarsimasut	Illoqarfik
1. Angerlarsimaffik Akilliit (12-18 ukiullit)	18	18	5-init ikinnerit	Qaqortoq
2. IMP Inuuneq- Meeraq Pinngortitarlu (12-18 ukiullit)	14	13	5-init ikinnerit	Nuuk
3. Mælkebøtti Meeqqat inuusuttullu illuat: (meeqqat qimarnnguiat) Allu: (12-18 ukiullit) Ilasiaq: (3-12 ukiullit)	x	x	x	Nuuk
4. Børnehjemmet Sikkerneq qatanngutigiiat (0-10 ukiullit)	7	7	0	Nuuk
5. Qaamasoq- Nuuk (3-16 ukiullit)	8	8	5-init ikinnerit	Nuuk
6. Qaamasoq- Maniitsoq (3-16 ukiullit)	7	7	5-init ikinnerit	Maniitsoq
7. Orpigaq (10-18 ukiullit)	10	6	5-init ikinnerit	Kangerlussuaq
8. Angerlarsimaffik PITU	20	20	5-init ikinnerit	Nuuk

*Meeqqat inuusut-
tullu, pingaartu-
mik qatannuti-
giaat.*

(4-18 ukiullit)

9.	x	x	x	Tasiilaq
Angerlarsimaffik				
PITU Pitu- Nukaaraq				
Katillugit	84	79	17	

Nassuiaat: Naalakkersuisoqarfik ulloq unnuarlu paaqqinniffinit Mælkebøttenimit aamma Angerlarsimaffik Pitu- Nukaa-
raq, Tasiilameersumit ukiumoortumik nalunaarutininik tigusaqanngilaq. Allassimappat 5-init ikinnerit, tamanna inuit ilisari-
neqarsinnaannginnissaannik pissuteqarpoq.

Ilanngussaq 3

Ilanngussaq 3, Inuit annertuumik innarluutillit 2016-imi inissaasa aamma inissinneqarsimasut amerlassusii

Inunnut anner- tuumik innarluutilinnut ulloq unnuarlu paaqqinniffiit Nam- minersorlutik Oqartussanit pigineqartut	2016- imi inis- satut naatsor- suussat	2016-ip ingerla- nerani inissinneqar- simasut katillugit	2016-ip ingerlanerani angerlartinneqarsimasut	Illoqarfik
1. Meeqqat angerlarsi- maffiat Ivaaraq <i>Meeqqat inersimasullu (0-12 ukiullit) aamma (12-inik ukiulinniit qum- mut)</i>	18	16	5-init ikinnerit	Qaqortoq
2. Angerlarsimaffik Palleq <i>Inersimasut (18-inik ukiulinniit qummut)</i>	10	9	0	Paamiut
3. Sungiusarfik Aaqa <i>Inersimasut (18 - 65 ukiullit). Aaqap immikkoortortai: Piloq: najugaqartut 2 Akuitsut: (18-65 ukiullit) Alloq: (18-65 ukiullit).</i>	30	6	6	Nuuk

4.	21	20	5-init ikinnerit	Maniitsoq
Najugaqarfik Elisibannguaq <i>Inersimasut</i> <i>utoqqaanerillu</i> <i>(18-inik ukiulinniit</i> <i>qummut)</i>				
5.	18	22	5	Sisimiut
Gertrud Rask Minde <i>Meeqqat inuusut-</i> <i>tullu (6-18 ukiullit)</i> <i>aamma (15-18</i> <i>ukiullit, sivitsuiso-</i> <i>qarsinnaalluni).</i>				
6.	15	0	5-init ikinnerit	Ilulissat
Sungiusarfik Ikinngut <i>Inersimasut</i> <i>(18-inik ukiulinniit</i> <i>qummut)</i>				
7.	14	14	5-init ikinnerit	Nuuk
Angerlarsimaffik Ulineq <i>Suluppaluk:</i> <i>Meeqqat inuusut-</i> <i>tullu</i> <i>(6-18 ukiullit)</i> Angerlarsimaffik Ulineq- Qiimaneq: <i>Inersimasut</i> <i>(18-inik ukiulinniit</i> <i>qummut)</i>				

Katillugit **126** **87** **15**

Nassuiaat: Allassimappat 5-init ikinnerit, tamanna inuit ilisarineqarsinnaannginnissaannik pissuteqarpoq.

Ilanngussaqaq 4

Meeqqanut inuusuttunullu ulloq unnuarlu paaqqinniffinni Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartuni 10-ni sulisut. 2016-imi sulisut assigiinngitsut sulisullu taarsaannerat.

2016-imi sulisuusut pillugit paasissutissat	Ulloq naallugu sulisut	Ullup ilaannaa sulisut (nal.ak. akissarsi allit)	2016-imi sulisuusut (Maanngaanneersut)	2016-imi sulisuusut (Nunatta avataaneersut)	2016-ip ingerlanerani soraartut (Maanngaanneersut)	2016-ip ingerlanerani soraartut (Nunatta avataaneersut)
1. Perorsaasut ¹	92	7	37	11	19	7
2. Isumaginninnermi ikiortit	20	10	17		18	
3. Perorsaanermik suliallit ilinniarsimasut allat ²	9,5	5-init ikinnerit	10	5-init ikinnerit	7	
4. Sannavinni assistentit katillugit ³	5-init ikinnerit	5	31		3	
Perorsaanermik suliallit ilinniarsimasut katillugit ⁴	76	17	21	5	20	5-init ikinnerit
5. Teknikkimik allaffisornermillu suliallit katillugit ⁵	24	6	9		17	
6. Sulisut allat ⁶	46	127,5	184		228	
Sulisut katillugit	271,5	176,5	309	17,5	312	10

Nassuiaat: Ulloq unnuarlu paaqqinniffimmi sulisoq ataaseq sulisut assigiinngitsut nalunaarutigineqarneranni arlaleriarluni ilaasinnaavoq. Taamaammat kisitsisiviisunit nikingalaartoqarsinnaavoq. Allassimappat 5-init ikinnerit, tamanna inuit ilisarineqarsinnaannginnissaannik pissuteqarpoq.

¹ = pisortat, tullersortit, immikkoortortami pisortat, isumaginninnermi perorsaasut

² = peqqissaanermi ikiortit, tagiartuisartut, isumaginninnermi siunnersortit, tarnip pissusiinik ilisimasallit, peqqissaasut, pillorissaasut, tarnikkut katsorsaasut

³ = Sannavinni ikiortit, ilinniartitsisut, aalisariutit naalagaat, sanasut aamma bedstemandit/piniartut.

⁴ = Isumaginninnermi ikiortit aamma perorsaanermik suliallit ilinniarsimasut allat.

⁵ = pedelit, igaffimmi aqutsisut, igaffimmi assistentit, eqqjaasut, ikiortit aamma allaffimmi assistentit/fuldmægtigit

⁶ = STI/SPS-imi ilinniartut, ikorfartortit, pigaartussamaatit, unnuaanerani pigaartut, årskursusertut/diplomuddannelsertut, eminermut atatillugu sulingiffeqartunut taartaasut amma taartaasut allat

Ilanngussaqaq 5

Meeqqanut inuusuttunullu ulloq unnuarlu paaqqinniffinni imminut pigisuni 7-ini sulisut. 2016-imi sulisut assigiingitsut sulisullu taarsaannerat.

2016-imi sulisuusut pillugit paasisstissat	Ulloq naallugu sulisut	Ullup ilaannaa sulisut (nal.ak. akissarsiallit)	2016-imi sulisuusut (Maanngaaneersut)	2016-imi sulisuusut (Nunatta avataaneersut)	2016-ip ingerlanerani soraartut (Maanngaaneersut)	2016-ip ingerlanerani soraartut (Nunatta avataaneersut)
1. Perorsaasut ⁷	30	5-init ikinnerit	5	5-init ikinnerit	5-init ikinnerit	5-init ikinnerit
2. Isumaginninnermi ikiortit	22	6	11		7	5-init ikinnerit
3. Perorsaanermik suliallit ilinniarsimasut allat ⁸	6		5-init ikinnerit		5-init ikinnerit	
4. Sannavinni assistentit katillugit ⁹	8		5-init ikinnerit			
Perorsaanermik suliallit ilinniarsimasut katillugit ¹⁰	38		9			
5. Teknikkikim allaffissornermillu suliallit katillugit ¹¹	12	5-init ikinnerit	5-init ikinnerit		5-init ikinnerit	
6. Sulisut allat ¹²	31	14	6		5-init ikinnerit	
Sulisut katillugit	147	26	38	2	16	3

Nassuiaat: Ulloq unnuarlu paaqqinniffinni sulisoq ataaseq sulisut assigiingitsut nalunaarutigineqarneranni arlaleriarluni ilaasinnaavoq. Taamaammat kisitsisiviusunit nikingalaartoqarsinnaavoq.

Allassimappat 5-init ikinnerit, tamanna inuit ilisarineqarsinnaannginnissaannik pissuteqarpoq.

⁷ = pisortat, tullersortit, immikkoortortami pisortat, isumaginninnermi perorsaasut

⁸ = peqqissaanermi ikiortit, tagiartuisartut, isumaginninnermi siunnersortit, tarnip pissusiinik ilisimasallit, peqqissaasut, pillorissaasut, tarnikkut katsorsaasut

⁹ = Sannavinni ikiortit, ilinniartitsisut, aalisariutit naalagaat, sanasut aamma bedstemandit/piniartut.

¹⁰ = Isumaginninnermi ikiortit aamma perorsaanermik suliallit ilinniarsimasut allat.

¹¹ = pedelit, igaffimmi aqutsisut, igaffimmi assistentit, eqqiaasut, ikiortit aamma allaffimmi assistentit/fuldmægtigit

¹² = STI/SPS-imi ilinniartut, ikorfartortit, pigaartussamaatit, unnuaanerani pigaartut, årskursusertut/diplomuddannelsertut, eminermut atatillugu sulingiffeqartunut taartaasut amma taartaasut allat

Ilanngussaq 6

Inunnut annertuumik innarluutilinnut ulloq unnuarlu paaqqinniffinni sulisut.

2016-imi sulisut assigiinngitsut sulisullu taarsaannerat.

2016-imi sulisuusut pillugit paasissutissat	Ulloq naallugu sulisut	Ullup ilaannaa sulisut (nal.ak. akissarsiallit)	2016-imi sulisuusut (Maanngaanneersut)	2016-imi sulisuusut (Nunatta avataaneersut)	2016-ip ingerlanerani soraartut (Maanngaanneersut)	2016-ip ingerlanerani soraartut (Nunatta avataaneersut)
1. Perorsaasut ¹³	62	5-init ikinnerit	40	8	15	
2. Isumaginninnermi ikiortit	48	5-init ikinnerit	37	5-init ikinnerit	8	5-init ikinnerit
3. Perorsaanermik suliallit ilinniarsimasut allat ¹⁴	18		13	5-init ikinnerit	13	5-init ikinnerit
4. Sannavinni assistentit katillugit ¹⁵	14		26	5-init ikinnerit	5-init ikinnerit	
Perorsaanermik suliallit ilinniarsimasut katillugit ¹⁶	73		36	10	24	5
5. Teknikkikim allaffisornermillu suliallit katillugit ¹⁷	67	6	56		14	
6. Sulisut allat ¹⁸	45	81	33	5-init ikinnerit	17	
Sulisut katillugit	327	90	241	24	92	10

Ulloq unnuarlu paaqqinniffimmi sulisoq ataaseq sulisut assigiinngitsut nalunaarutigineqarneranni arlaleriarluni ilaasinnaavoq. Taamaammat kisitsisiviisunit nikingalaartoqarsinnaavoq. Ulloq unnuarlu paaqqinniffik ataaseq (Prinsesse Margrethes børnehjem) tabel 3-mi ilanngunneqanngilaq tassunga pissutaalluni Prinsesse Margrethes Børnehjem tassaamat meeqqanut inuusuttunullu aamma inunnut annertuumik innarluutilinnut ulloq unnuarlu paaqqinniffik. Allassimapat 5-init ikinnerit, tamanna inuit ilisarineqarsinnaannginnissaannik pissuteqarpoq.

¹³ = pisortat, tullersortit, immikkoortortami pisortat, isumaginninnermi perorsaasut

¹⁴ = peqqissaanermi ikiortit, tagiartuisartut, isumaginninnermi siunnersortit, tarnip pissusiinik ilisimasallit, peqqissaasut, pillorissaasut, tarnikkut katsorsaasut

¹⁵ = Sannavinni ikiortit, ilinniartitsisut, aalisariutit naalagaat, sanasut aamma bedstemandit/piniartut.

¹⁶ = Isumaginninnermi ikiortit aamma perorsaanermik suliallit ilinniarsimasut allat.

¹⁷ = pedelit, igaffimmi aqutsisut, igaffimmi assistentit, eqqiaasut, ikiortit aamma allaffimmi assistentit/fuldmægtigt

¹⁸ = STI/SPS-imi ilinniartut, ikorfartortit, pigaartussamaatit, unnuaanerani pigaartut, årskursusertut/diplomuddannelsertut, eminermut atatillugu sulinngiffeqartunut taartaasut amma taartaasut allat